

органу щонайменше половину його членів мають становити судді, обрані самими суддями.

Європейська хартія про закон «Про статус суддів» (пункт 1.3) також визначає, що щодо кожного рішення стосовно відбору та призначення судді на посаду, підвищення по службі або припинення його повноважень законом має бути передбачено втручання органу, незалежного від виконавчої та законодавчої влади, у складі якого щонайменше половина членів – судді, обрані їх колегами, і в якому було б гарантоване якнайширше представництво суддівського корпусу.

Відтак, доцільно змінити повноваження та склад Вищої ради юстиції, закріпивши, що 12 із 20 членів становитимуть судді, призначені з'їздом суддів України. З'їзд адвокатів України та з'їзд представників юридичних вищих навчальних закладів та наукових установ призначатиме по два члени Вищої ради юстиції. За посадою до складу Вищої ради юстиції входитимуть Голова Конституційного Суду України, Голова Верховного Суду України, Голова Ради суддів України та Генеральний прокурор України. При цьому передбачається, що Генеральний прокурор України не бере участі в голосуванні при прийнятті Вищою радою юстиції рішень стосовно суддів. Крім того, змінами до статті 131 пропонується закріпити вимогу до складу Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, де більшість мають складати судді, обрані з'їздом суддів України.

Реформування національного конституційного законодавства в описаних напрямках, на мою думку, суттєво посилить гарантії незалежності суддів, зменшить можливість втручання у судову систему інших гілок влади і, відповідно, стане суттєвим кроком на євроінтеграційному шляху України.

Термінологічна дискусія: принцип або метод автономного тлумачення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод

Матвєєва С.П., здобувач кафедри цивільно-правових дисциплін ННІПІ НАВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, професор *Гопанчук В.С.*

На сьогодні продовжується термінологічна дискусія щодо віднесення принципу автономності тлумачення до власне групи принципів тлумачення правових норм, або до групи методів тлумачення.

Частина науковців у своїх працях послідовно дотримуються дефініції «принцип автономності» (Алісієвич К.С., Федик Є.С.), інші – «метод автономності» (Мармазов В.Є.).

Для характеристики та вивчення концепції автономності трактування необхідно чітко визначити дефініційну приналежність та включити автономність або в систему принципів, або характеризувати її як елемент методології дослідження.

Визначення методології та методики дослідження є основою розуміння будь-якої сфери наукової чи практичної діяльності. При цьому, перед тим як приступити до розгляду даного питання, варто звернути увагу на типові помилки, які зазвичай допускають у зазначених дефініціях, а саме:

- 1) ототожнювання понять «методологія» та «методика»;

2) занадто вузьке, спеціалізоване їх трактування.

Власне, науковці не наводять чіткого визначення терміну «методологія» (та, відповідно, конкретних відмінностей між цим поняттям і «методикою»); при чому більшість популярних трактовок можна цілком справедливо назвати або занадто узагальненими (наприклад, «методологія – це вчення про структуру, логічну організацію, методи та засоби діяльності»), або ускладненими та відверто взятими з іншої сфери науки («методологія – це тип раціонально-рефлексивної свідомості ...»).

У Великому Тлумачному Словнику української мови наведені наступні визначення даних понять:

Методологія – 1) вчення про науковий метод пізнання і перетворення світу, його філософська, теоретична основа; 2) сукупність методів дослідження, що застосовуються у будь-якій науці відповідно до специфіки об'єкта її пізнання.

Методика – 1) сукупність взаємозв'язаних способів та прийомів доцільного проведення будь-якої роботи; 2) вчення про методи викладання певної науки, предмету [Великий тлумачний сучасної словник української мови (з дод. і допов.) /Укладач і гол. Редактор В.Т.Бусел – К.: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2002 –С.522].

Проте, як на нашу думку, варто відійти і від цих визначених формулювань. Доцільніше використовувати інші, дещо спрощені визначення, наведені Новиковим А.М. та Новиковим Д.А. у їх спільній праці «Методологія»:

Методика – послідовність дій з досягнення бажаного результату.

Методологія – вчення про організацію діяльності [Новиков А.М., Новиков Д.А. Методологія. – М.: СИНТЕГ. – С.21].

Ці визначення є досить простими, логічними і відповідають одному з унікальних законів природи та економіки – принципу «бритви Оккама» (в логіці відомому як «принцип достатнього обґрунтування»): «не варто примножувати сутності без потреби».

Відповідно до наведених положень «метод» – це засіб досягнення будь-якої мети, вирішення конкретного завдання; сукупність прийомів або операцій практичного чи теоретичного засвоєння дійсності.

Термін «принцип» доцільно трактувати в аспекті принципу системи.

При характеристиці різноманітних систем принципи відображають ті суттєві характеристики, що відповідають за правильне функціонування системи, без яких вона не виконувала б свого призначення.

Зважаючи на наведені дефініції, доцільним видається положення про включення автономності трактування правових норм в систему принципів. Автономне трактування не є засобом пізнання Європейським судом сутності норм Конвенції та Протоколів до неї, а становить собою певну концепцію, специфічну характеристику тлумачення.

Даний висновок підкріплюється логічністю аксіоми про різність ієрархічних рівнів самостійності методу та принципу. Будь-який метод у науковому дослідженні може бути застосований окремо від інших; у такому випадку постає питання про комплексність та об'єктивність дослідження, проте така ситуація можлива. Однак на практиці не існує принципу будь-якої діяльності, який можна було б застосовувати абсолютно відокремлено від інших принципів даної системи.

Відповідно, при тлумаченні положень Конвенції Європейський суд не використовує автономність тлумачення як окремий спосіб здійснення своєї діяльності, а застосовує його як специфічну характеристику трактування, одну із базисних концепцій.

Щодо визначення статусу громадської організації

Бочков П.В., Івченко А.І., здобувачі кафедри цивільно-правових дисциплін Міжрегіональної академії управління персоналом

Як відомо, ні державний сектор, ні бізнес, окремо чи разом узяті, не здатні сповна забезпечити життєво необхідні колективні інтереси або громадянські права, або соціальний захист, або збереження культурної та релігійної ідентичності, або проблеми довкілля. В той же час ця функція може бути успішно виконана шляхом створення і забезпечення функціонування громадських організацій (ГО).

Громадські організації є базою громадянського суспільства. Саме через них суспільство впливає на державну політику. Можна довести, що суспільство, яке суттєво впливає на формування і здійснення державної політики, є громадянським, а таким воно стає при достатній (критично достатній) кількості не формально діючих ГО.

Громадянське суспільство, як зазначає О.А. Вітенко - це не будь-яке суспільство, а сукупний індивід, який виступає через систему різних асоціацій, об'єднань своєрідним регулятором свободи людини. Інакше кажучи, громадянське суспільство - це сфера соціальної взаємодії, що складається зі сфери особистого, різноманітних об'єднань, суспільних рухів і публічної комунікації. Його часто розуміють як місце соціальної дії відносно автономної від держави [1].

У літературі доведено, що активна участь громадян у суспільному житті, прийнятті та реалізації рішень, сприяння розвитку громадянської ініціативи - є передумовою та показником розвиненості демократії, сталого розвитку суспільства [1, 2, 3]. При цьому сьогодні громадські організації - це не лише показники вираження та урахування думки громадськості, фактори громадської активності, а і посередники у співробітництві між органами державної влади та громадськістю [3], суспільством.

У Законі України від 22 березня 2012 року № 4572-VI «Про громадські об'єднання», у ст. 1. «Поняття громадського об'єднання» міститься нормативне визначення одного з видів громадських організацій - громадського об'єднання - об'єднання громадян. Зазначено, що громадське об'єднання - це добровільне об'єднання фізичних осіб та/або юридичних осіб приватного права для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних, соціальних, культурних, екологічних, та інших інтересів.

В той же час дія цього Закону, як сказано у ст. 2 «Сфера дії Закону», не поширюється на суспільні відносини у сфері утворення, реєстрації, діяльності та припинення: 1) політичних партій; 2) релігійних організацій; 3) невідприємницьких товариств, що утворюються актами органів державної влади, інших державних органів, органів влади Автономної